

Barbara Ostrowska

KONKURENCYJNOŚĆ TURYSTYCZNA KRAJÓW UNII EUROPEJSKIEJ

Abstract: The 20th century was a period of turbulent socio-economic changes, which resulted in tourism becoming one of the fastest developing areas of life. In contemporary world economy, competitiveness is the essential mechanism of development. Since the beginning of the 1980s, new concepts of competitiveness have caused increased interest in the competitiveness of regions. Competitiveness is the ability to be successful in economic competition. Competition in regions should be understood as their ability to achieve for themselves - as opposed to for other regions – the best possible position in the range of regions competing for attracting new development initiatives to their territories. Every region has a competitive advantage which results from its natural conditions or historical accumulation of resources. Europe is the main receptive area of the world. Countries of the European Union are Europe's dominant tourist destination. This attempt at evaluating the tourist competitiveness of the EU countries has been based on indices concerning the touristic functionality of the studied countries and conducted according to the Julian Perkal method, which makes it possible to calculate the synthetic index of evaluating the studied phenomenon according to its standardized features. In the ranking of countries that have a noticeable competitive advantage, based on absolute features, the first position is occupied by Spain, followed by Italy, France, Germany and the United Kingdom. The synthetic W_i indices, calculated on the basis of relative features, have indicated countries with a dominant touristic function, such as Malta, Cyprus, Greece, Austria

and Luxembourg. For many EU countries tourism is the engine behind their economic development.

Key words: EU countries, touristic competitiveness, measures of a country's touristic function

Konkurencyjność regionów

W Europie w pierwszych latach XXI w. polityka regionalna stała się bardzo popularna, jej przejawy odnaleźć można we wszystkich dziedzinach życia społeczno-gospodarczego, również w procesie integracji Unii Europejskiej polityka regionalna odgrywa doniosłą rolę. Region i charakteryzujące go specyficzne środowisko społeczno-ekonomiczno-przyrodnicze, zaczyna być postrzegany jako istotny element konkurencyjności gospodarki. We współczesnej gospodarce światowej konkurencyjność jest bowiem podstawowym mechanizmem rozwoju. Nowe koncepcje konkurencyjności od początków lat 80. XX w. wzmogły zainteresowanie konkurencyjnością regionów. Konkurencyjność jest pojmowana jako zdolność do osiągnięcia sukcesu w gospodarczej rywalizacji. Konkurencyjność regionów należy rozumieć jako ich zdolność do tworzenia dla siebie – w stosunku do innych – możliwie najkorzystniejszej pozycji rankingowej w toczącym się współzawodnictwie o nowe impulsy rozwojowe¹. Każdy region dysponuje bowiem określoną przewagą konkurencyjną, która wynika z jego naturalnych uwarunkowań lub historycznej akumulacji zasobów. O rozwoju decydują całe pakiety zasobów. We współczesnych warunkach gospodarowania jednak dopiero wysoce złożona konfiguracja i odpowiednia sekwencja czasowa zaangażowanych zasobów materialnych i niematerialnych, może spowodować, że region uzyska trwałą przewagę. Regionalny megaprodukt to uporządkowana oferta wzajemnie powiązanych zasobów lub produktów, wytworzona dzięki umiejętnie wykorzystanym regionalnym czynnikom i zasobom produkcji, których konsumpcja lub wykorzystanie jest związane z danym regionem. O wartości megaprodktu przesądza wszystko to, co region ma do zaoferowania. Dotyczy to głównie jakości warunków i czynników rozwoju, w tym tych, które dotyczą środowiska przyrodniczego, kapitału ludzkiego, zagospodarowania infrastrukturalnego, a także tworzonego środowiska biznesowego i klimatu dla przedsiębiorczości². Badając problem konkurencyjności regionów należy uwzględnić zarówno jej aspekt wewnętrzny, jak i zewnętrzny. Wewnętrzny związany jest z optymalnym wykorzystaniem jego potencjału gospodarczego i społecznego. Poziom konkurencyjności regionu w wymiarze zewnętrznym jest natomiast determinowany przez zespół czynników wpływających na ogólną sytuację gospodarczą i polityczną na świe-

¹ Z. Ziolo, *Konkurencyjność miast w układach przestrzennych*, [w:] *Konkurencyjność miast i regionów*, red. Z. Szymła, Kraków 2001, s. 33.

² *Rozwój regionalny w Polsce w świetle wyzwań XXI w.*, red. T. Kudłacz, Warszawa 2010, s. 45.

cie. Przewaga konkurencyjna danego regionu powstaje w wyniku kumulowania się różnorodnych, obiektywnych i subiektywnych czynników, które ją kreują.

Turystyka jako wielowymiarowe zjawisko społeczno-gospodarcze i kulturowe, o złożonym charakterze uwarunkowań, jest więc istotnym czynnikiem przemian. Zmiany te mogą być rozpatrywane w kategoriach ilościowych i jakościowych. Jednym z podejść badawczych stosowanych do opisu przemian pod wpływem turystyki, głównie o charakterze jakościowym, jest koncepcja funkcji turystyki.

Przez funkcję turystyki rozumie się ogół oczekiwanych i rzeczywistych korzyści z rozwoju turystyki dla uczestników ruchu turystycznego oraz mieszkańców przez nich odwiedzanych. Turystyka spełnia funkcje pozytywne (eufunkcje) w stosunku do turysty wtedy, gdy³: zapewnia mu wygodę podróży i pobytu; stwarza warunki do wypoczynku, rozrywki i poprawy zdrowia; sprzyja uczeniu się i kształtuje wrażliwość na piękno; umożliwia uczestnictwo w kulturze; pozwala lepiej poznać świat i siebie; jest okazją do refleksji i daje poczucie wolności i swobody postępowania zgodnie z przekonaniem. Natomiast w stosunku do mieszkańców terenów odwiedzanych, turystyka spełnia funkcje pozytywne, gdy sprzyja poprawie warunków życia ludności, przyczynia się do rozwoju gospodarczego miejscowości turystycznych oraz umożliwia kształtowanie prawidłowych stosunków międzyludzkich.

Ważne miejsce w badaniach turystycznych zajmują analizy dotyczące roli funkcji turystycznej w rozwoju społeczno-gospodarczym miejscowości i regionów. Przez funkcję turystyczną rozumie się wszelką działalność społeczno-ekonomiczną w miejscowości lub regionie, ukierunkowaną na obsługę turystów⁴.

Rozwój ruchu przyjazdowego przyczynia się do pobudzania działalności usługowej. Im większy jest ruch turystyczny, tym istotniejszą rolę odgrywa turystyka w systemie gospodarczym miejscowości i tym silniej rozwija się jej funkcja turystyczna. Im funkcja turystyczna jest lepiej rozwinięta, tym większą stanowi ona konkurencję wobec innych funkcji społeczno-gospodarczych danego obszaru i tym wyższą pozycję zajmuje w jego strukturze funkcjonalnej. W stosunku do innych funkcji społeczno-gospodarczych, turystyka może pełnić funkcję główną, równorzędną, uzupełniającą bądź dodatkową⁵.

Podstawowym celem niniejszego opracowania jest przedstawienie rankingu krajów Unii Europejskiej pod względem konkurencyjności w turystyce. Próbę oceny turystycznej konkurencyjności przeprowadzono w oparciu o wskaźniki dotyczące funkcji turystycznej badanych krajów oraz za pomocą metody Juliana Perkala, pozwalającej na obliczenie syntetycznego wskaźnika oceny badanego zjawiska na podstawie zestandaryzowanych cech. Dobór cech diagnostycznych do przeprowadzonych badań porównawczych był określony – z jednej strony

³ K. Przeclawski, *Człowiek a turystyka. Zarys socjologii turystyki*, Kraków 1997.

⁴ *Turystyka*, red. W. Kurek, Warszawa 2007, s. 40.

⁵ J. Warszyńska, *Funkcja turystyczna Karpat Polskich*, Kraków 1985.

przesłankami merytorycznymi, wynikającymi z założonego celu badań, a z drugiej – zdeterminowany dostępnymi danymi statystycznymi o badanym obszarze. Analizę merytoryczną konkurencyjności turystycznej krajów Unii Europejskiej przeprowadzono na podstawie następujących cech: miejsca noclegowe ogółem, miejsca noclegowe w hotelach i podobnych obiektach, udzielone noclegi w turystycznych obiektach zakwaterowania, udzielone noclegi turystom zagranicznym, przyjazdy turystów zagranicznych, wpływy z turystyki w mld dolarów, pracujący w dziale hotele i restauracje, stopień wykorzystania miejsc noclegowych, stosunek wpływów z turystyki do wpływów ogółem z eksportu, a także w oparciu o wyliczone wskaźniki oceny funkcji turystycznej: T_{BD} , T_S , G_T , G_S .

Ruch turystyczny i baza noclegowa w krajach Unii Europejskiej

Europa jest głównym obszarem recepcyjnym świata. Kraje Unii Europejskiej są dominującą destynacją turystyczną Europy. Europę w 2009 r. odwiedziło 459,7 mln turystów, czyli 52,2% światowego ruchu turystycznego. W stosunku do roku 2008, kiedy ten kontynent odwiedziło 487,2 mln turystów, nastąpił spadek ruchu turystycznego o 5,6%, wywołany rozszerzającym się kryzysem gospodarczym. W 2008 r. liczba odwiedzających kraje należące do Unii Europejskiej wynosiła 363 mln, czyli ponad 41% światowego ruchu turystycznego. Przyjazdy turystów do krajów Unii to około 75% przyjazdów do Europy. W wielu krajach Unii międzynarodowy ruch turystyczny jest najszybciej rozwijającym się sektorem społeczno-gospodarczym. Wpływy z turystyki w 2009 r. wynosiły 413,4 mld dolarów, a w 2008 r. – 473,7 mld dolarów. Wpływy z turystyki osiągnięte przez kraje Unii w 2008 r. to ponad 389 mld dolarów, czyli 82% europejskich dochodów z turystyki i 41% wpływów światowych. Wstępne dane UNWTO dla pierwszych miesięcy 2010 r. wskazują, że po wyjątkowo trudnym roku 2009, międzynarodowy popyt turystyczny wzrasta. Obserwuje się nasilenie tendencji zwykłej, rozpoczętej w ostatnim kwartale 2009 r., kiedy liczba międzynarodowych przyjazdów turystycznych wzrosła o 2%, pierwszy raz po 14 miesiącach spadków⁶.

Analiza krajów Unii Europejskiej pod względem recepcji ruchu turystycznego oraz uzyskiwanych z turystyki dochodów, a także wskaźnika dotyczącego osób pracujących w dziale hotele i restauracje, pozwala na podzielenie krajów Unii na trzy grupy – ze względu na rolę i znaczenie turystyki w ich rozwoju:

- do pierwszej grupy należy zaliczyć Francję, Hiszpanię, Włochy, Wielką Brytanię, Niemcy i Austrię. Są to kraje przyjmujące najwięcej turystów, zajmujące najważniejsze miejsca w europejskich rankingach krajów uzyskujących największe dochody z turystyki, gdzie wielu mieszkańców znajduje zatrudnienie związane z obsługą turystów,

⁶ www.intur.com.pl/trendy.htm; *Rocznik statystyki międzynarodowej 2009*, GUS, Warszawa 2010.

- drugą grupę stanowią takie kraje, jak: Grecja, Polska, Portugalia, Holandia, Węgry, Belgia, Czechy, Irlandia, Bułgaria i Szwecja, gdzie opisywane wskaźniki kształtują się na średnim poziomie,
- trzecią grupę stanowią pozostałe kraje, zajmujące w rankingach dalsze pozycje.

Przyjazdy turystów do krajów Unii Europejskiej, wpływy z turystyki oraz pracujących w dziale hotele i restauracje przedstawia tabela 3 (zob. Aneks).

Jednym z istotnych czynników decydującym o możliwościach recepcyjnych danego kraju jest wielkość bazy noclegowej. W krajach członkowskich Unii Europejskiej, zgodnie z przyjętą dyrektywą 95/57/EC, turystyczna baza zbiorowego zakwaterowania obejmuje dwie grupy obiektów⁷. Do pierwszej, nazwanej „hotele i podobne obiekty”, należą hotele, motele i pensjonaty oraz inne obiekty, które świadczą usługi charakterystyczne dla hotelu, ale nie uzyskały określonej kategorii. Drugą grupę stanowią „pozostałe obiekty” zbiorowego zakwaterowania. Spośród krajów Unii Europejskiej, największą liczbą miejsc noclegowych dysponują: Grecja (8005 tys.), Francja (5770 tys.), Włochy (4649 tys.), Niemcy (3271 tys.), Hiszpania (3159 tys.) i Wielka Brytania (2843 tys.). Natomiast pod względem miejsc noclegowych w hotelach i podobnych obiektach, przodują Włochy, a także Hiszpania, Niemcy, Francja oraz Wielka Brytania. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w hotelach i podobnych obiektach jest najwyższy w takich krajach, jak Cypr, Malta, Hiszpania, Francja, Grecja, Holandia, Słowenia, Estonia, Austria i Wielka Brytania. W 2008 r. najczęściej noclegów w turystycznych obiektach zakwaterowania udzieliła Hiszpania oraz Włochy, Niemcy, Francja, Wielka Brytania i Austria. Natomiast pod względem udzielonych noclegów turystom zagranicznym, dominowała Hiszpania, Włochy, Francja, Wielka Brytania, Austria i Grecja. Dane dotyczące miejsc noclegowych, udzielonych noclegów oraz stopnia wykorzystania miejsc noclegowych w krajach Unii Europejskiej przedstawiono w tabeli 2.

Za podstawowe i najczęściej stosowane mierniki oceny rozwoju funkcji turystycznej obszaru przyjmuje się⁸:

- wielkość bazy noclegowej, mierzona liczbą turystycznych miejsc noclegowych przypadającą na 1000 (a w przypadku miejscowości na 100) mieszkańców stałych – tzw. wskaźnik Baretje’a i Deferta T_{BD} ,
- wielkość ruchu turystycznego, mierzonego liczbą przyjezdnych turystów na 1000 (na 100 w miejscowościach) mieszkańców stałych – tzw. wskaźnik Schneidera T_S ,
- wielkość zatrudnienia w sektorze turystycznym.

Do analiz przestrzennych wykorzystuje się także inne miary rozwoju funkcji turystycznej:

⁷ Dyrektywa Rady 95/57/EC z 23 listopada 1995 r. w sprawie gromadzenia danych statystycznych z zakresu turystyki oraz Decyzja Komisji z 9 grudnia 1998 r. w sprawie wdrożenia dyrektywy 95/57/EC.

⁸ T. Lijewski, B. Mikułowski, J. Wyrzykowski, *Geografia turystyki Polski*, Warszawa 1998, s. 23.

- liczbę miejsc noclegowych przypadającą na 1 km² – G_S,
- liczbę turystów przypadającą na 1 km² – G_T.

W przypadku stref podmiejskich, charakteryzujących się dużą koncentracją ruchu turystycznego jednodniowego, występuje funkcja turystyczna tych obszarów dysponujących niewielką bazą noclegową i wskazujących małe zatrudnienie w usługach turystycznych. Brak jednak jednoznacznych kryteriów pozwalających określić funkcję tych obszarów.

Obliczony wskaźnik T_{BD} ogółem (miejsca noclegowe/liczba mieszkańców) jest najwyższy w Grecji oraz, kolejno, w Luksemburgu, na Cyprze i w Austrii. Z kolei wskaźnik T_{BD} obliczony dla miejsc w hotelach najwyższy jest dla Cypru, Malty, Austrii i Grecji.

Wskaźnik T_S, określający liczbę turystów odwiedzających dany kraj w stosunku do liczby stałych mieszkańców, podkreśla znaczenie turystyki w rozwoju społeczno-gospodarczym danego obszaru. Najwyższe wartości T_S odnotowano dla Cypru, Malty, Austrii, Luksemburga, Irlandii, Grecji, Estonii, Francji i Hiszpanii.

Wskaźnik G_T (przyjazdy turystów na 1 km²), podobnie jak G_S (miejsca noclegowe ogółem na 1 km²) i G_S dla miejsc hotelowych, zdecydowanie najwyższy jest dla Malty.

Syntetyczna ocena konkurencyjności turystycznej krajów Unii Europejskiej

Ocenę konkurencyjności turystycznej krajów Unii Europejskiej przeprowadzono na podstawie syntetycznego wskaźnika W_p, przy wykorzystaniu metody Juliana Perkala⁹.

Metoda Perkala polega na przyjęciu do badania całego szeregu cech, które opisują badane zjawisko i obliczeniu jednego syntetycznego wskaźnika określającego poziom rozwoju turystyki w poszczególnych krajach w oparciu o przyjęty do badania zestaw cech.

Pierwszy etap pracy obejmuje standaryzację cech, którą przeprowadza się według wzoru¹⁰:

$$t_{ij} = \frac{x_{ij} - \bar{x}_j}{s_j}$$

gdzie x_{ij} – wartość cechy j w obszarze i , \bar{x}_j – średnia arytmetyczna cechy j , s_j – odchylenie standardowe cechy j

⁹ Z. Szymła, *Wskaźniki rozwoju gospodarczego województwa małopolskiego*, Kraków 2006, s. 33.

¹⁰ *Ibidem*.

Jeśli cecha x ma rozkład normalny, to prawie wszystkie wartości po ustandaryzowaniu mieszczą się zgodnie z prawem trzech sigm w przedziale $(-3, +3)$. Jeśli cecha ma inny rozkład, to zależność ta nie musi zachodzić. Cechy w ten sposób zestandaryzowane możemy sumować i obliczyć wskaźnik syntetyczny W_i , będący średnią arytmetyczną znormalizowanych cech, według wzoru:

$$W_i = \frac{1}{n} \sum_{j=1}^n t_j$$

gdzie n – liczba przyjętych cech

Otrzymane wskaźniki agregatowe W_i określają poziom rozwoju badanego zjawiska. Wartość wskaźnika W_i bliska zeru oznacza średni poziom badanego zjawiska. $W_i > 0$ określa poziom powyżej średniej, a $W_i < 0$ poziom poniżej średniej.

Badanie przeprowadzono dwuetapowo. W pierwszym etapie badań do analizy przyjęto cechy bezwzględne dotyczące turystyki, takie jak przyjazdy turystów do krajów Unii Europejskiej, miejsca noclegowe ogółem, miejsca noclegowe w hotelach i podobnych obiektach, udzielone noclegi ogółem i udzielone noclegi turystom zagranicznym, wpływy z turystyki w mld dolarów oraz pracujący w dziale hotele i restauracje. W drugim etapie do badania przyjęto wyżej wybrane cechy, ale tym razem wyrażono je we wartościach względnych, w przeliczeniu na jednego mieszkańca i na jeden km² powierzchni. Wskaźniki syntetyczne otrzymane według tych dwóch metod zdecydowanie się różnią.

Wartości cech bezwzględnych przyjętych dla określenia poziomu rozwoju turystyki w krajach Unii Europejskiej oraz wartości cech zestandaryzowane t_{ij} i wskaźniki syntetyczne W_i zawarto w tabelach 5 i 6 oraz 7 i 8.

Syntetyczne wskaźniki W_i wyliczone na podstawie cech bezwzględnych pozwalają wyodrębnić kraje:

- o wyraźnej przewadze konkurencyjnej w zakresie turystyki, takie jak Hiszpania, Włochy, Francja, Niemcy, Wielka Brytania,
- kraje o średnim poziomie rozwoju turystyki: Grecja, Austria, Holandia, Portugalia, Polska, Szwecja, Czechy, Belgia, Irlandia, Węgry, Bułgaria,
- pozostałe kraje o niskim poziomie turystyki.

Syntetyczny wskaźnik turystycznej konkurencyjności krajów Unii Europejskiej według wartości bezwzględnych przedstawia rycina 1. Syntetyczne wskaźniki W_i wyliczone na podstawie cech względnych wskazują:

- kraje o dominacji funkcji turystyki: Malta, Cypr, Grecja, Austria, Luksemburg,
- kraje o średnim poziomie rozwoju turystyki: Irlandia, Hiszpania, Włochy, Portugalia, Holandia, Francja, Wielka Brytania, Słowenia,
- pozostałe kraje.

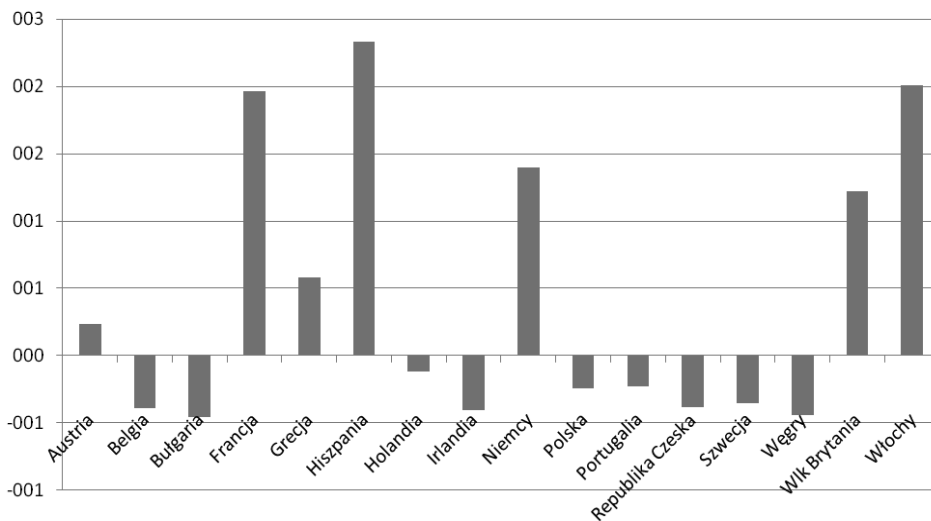
Syntetyczny wskaźnik W_1 turystycznej konkurencyjności krajów Unii Europejskiej według wartości względnych przedstawiono na rycinie 2. Wyniki sondaży prowadzonych przez ETC (European Travel Commission) wskazują, że większość krajów europejskich wiąże rozwój gospodarczy kraju z dalszym rozwojem turystyki. Sprzyjać temu będą organizowane wielkie imprezy sportowe, festiwale kulturalne, nowe inicjatywy promocyjne, a także rozwijająca się współpraca marketingowa między sektorem prywatnym i publicznym. Dostrzega się też wiele zagrożeń, takich jak problemy epidemiologiczne, stale rosnące ceny paliw płynnych czy terroryzm, jednakże pozytywne czynniki zdają się przeważać. Boom turystyczny nadal związany jest ze wzrostem liczby podróży lotniczych oraz podróży krótkookresowych. Jest rezultatem obniżki cen na usługi linii regularnych oraz zwiększenia liczby tanich połączeń.

Bibliografia

- Dyrektywa Rady 95/57/EC z 23 listopada 1995 r. w sprawie gromadzenia danych statystycznych z zakresu turystyki oraz Decyzja Komisji z 9 grudnia 1998 r. w sprawie wdrożenia dyrektywy 95/57/EC.
- Główny Urząd Statystyczny, *Turystyka w 2009 r. Informacje i opracowania statystyczne*, Warszawa 2010.
- Lijewski T., Mikułowski B., Wyrzykowski J., *Geografia turystyki Polski*, PWE, Warszawa 1998.
- Przeclawski K., *Człowiek a turystyka. Zarys socjologii turystyki*, Albis, Kraków 1997.
- Rocznik statystyki międzynarodowej 2009*, GUS, Warszawa 2010.
- Rozwój regionalny w Polsce w świetle wyzwań XXI w.*, red. T. Kudłacz, „Studia PAN KPZK”, R. CXXXI, Warszawa 2010.
- Szymła Z., *Wskaźniki rozwoju gospodarczego województwa małopolskiego*, „Zeszyty Naukowe Akademii Ekonomicznej w Krakowie”, nr 693, Kraków 2006.
- Turystyka*, red. W. Kurek, PWN, Warszawa 2007.
- Warszyńska J., *Funkcja turystyczna Karpat Polskich*, „Folia Geographica”, t. 18, Kraków 1985.
- www.intur.com.pl/trendy.htm.
- Zioło Z., *Konkurencyjność miast w układach przestrzennych*, [w:] *Konkurencyjność miast i regionów*, red. Z. Szymła, Akademia Ekonomiczna w Krakowie, Kraków 2001.

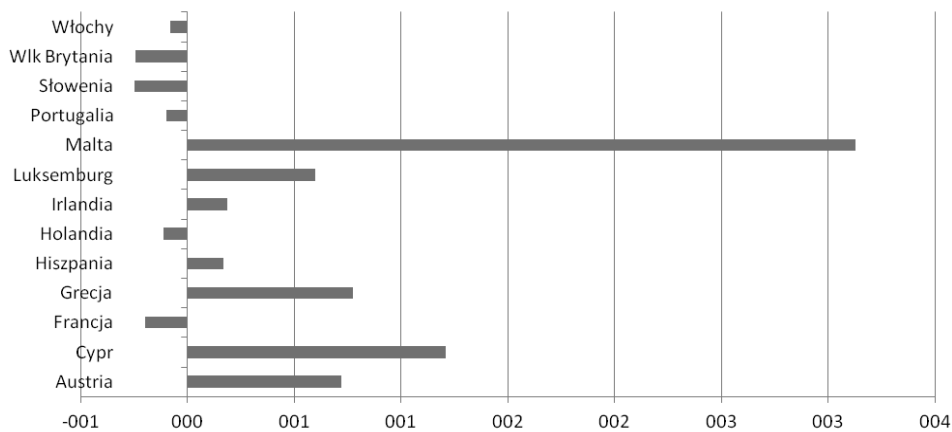
Aneks

Rycina 1. Syntetyczny wskaźnik turystycznej konkurencyjności krajów Unii Europejskiej według wartości bezwzględnych

Źródło: tabela 6.

Rycina 2. Syntetyczny wskaźnik turystycznej konkurencyjności krajów Unii Europejskiej według wartości względnych

Źródło: tabela 8.

Tabela 1. Powierzchnia, ludność, eksport i PKB w krajach Unii Europejskiej w 2008 r.

Kraje	Powierzchnia w km²	Ludność w tys. 2008 r.	Eksport – ceny bieżące 2008 r.	PKB w mld dolarów w cenach w 2008 r.	PKB w dolarach na 1 mieszkańca w 2008 r.
Austria	83 871	8 338	173 950	412,9	49 527
Belgia	30 528	10 697	477 331	504,2	47 468
Bułgaria	111 002	7 569	22 587	49,9	6 573
Cypr			1 721	24,8	31 551
Dania	43 098	5 494	115 785	340,0	61 914
Estonia	45 227	1 340	12 401	23,5	17 538
Finlandia	338 417	5 310	96 795	270,6	50 931
Francja	543 965	62 028	596 081	2 856,5	44 550
Grecja	131 957	11 239	23 472	350,3	31 174
Hiszpania	505 990	45 661	277 695	1 604,2	35 175
Holandia	41 543	16 443	541 433	872,9	53 094
Irlandia	70 273	4 467	126 151	266,5	59 944
Litwa	65 300	3 358	23 755	4,3	14 244
Luksemburg	2 586	488	17 857	57,6	117 962
Łotwa	64 589	2 266	9 210	33,8	14 956
Malta	316	412	2 917	8,3	20 254
Niemcy	357 093	82 143	1 467 244	3 655,9	44 519
Polska	312 679	38 116	171 860	528,3	13 861
Portugalia	92 090	10 649	57 057	243,6	22 929
Czechy	78 866	10 408	145 921	217,1	20 815
Rumunia	238 391	21 508	49 539	203,3	9 518
Słowacja	49 034	5 401	70 982	95,0	17 566
Słowenia	20 273	2 029	29 233	54,4	26 905
Szwecja	450 295	9 214	183 093	479,0	51 954
Węgry	93 030	10 032	107 466	154,7	15 408
Wielka Brytania	243 073	61 446	458 843	2 652,6	43 237
Włochy	301 336	59 760	548 955	2 303,1	33 455

Źródło: GUS, *Rocznik statystyki międzynarodowej 2009*, Warszawa 2010.

Tabela 2. Miejsca noclegowe i udzielone noclegi w krajach Unii Europejskiej w 2008 r.

Kraje	Miejsca noclegowe ogółem w tys. w 2008 r.	Miejsca noclegowe w hotelach i podobnych obiektach w tys.	Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w hotelach i podobnych obiektach w %	Udzielone noclegi w turystycznych obiektach zakwaterowania w tys. w 2008 r.	Udzielone noclegi turystom zagranicznym w tys. w 2008 r.
Austria	959	580	43,8	104 710	74 731
Belgia	365	125	37,0	29 972	16 361
Bułgaria	272	240	28,7	18 183	11 791
Cypr	91	86	58,0	14 380	13 209
Dania	384	73	42,0	28 027	8 819
Estonia	47	30	44,4	4 602	2 933
Finlandia	216	121	39,8	19 446	5 503
Francja	5 770	1 256	48,1	301 043	106 994
Grecja	8 005	716	46,1	65 625	47 974
Hiszpania	3 159	1 685	52,0	375 693	223 756
Holandia	1 203	199	46,0	84 452	25 268
Irlandia	233	169	42,3	38 993	21 652
Litwa	33	22	33,8	3 239	1 627
Luksemburg	65	14	28,3	2 432	2 250
Łotwa	30	24	33,4	2 501	2 116
Malta	40	39	57,2	7 918	7 581
Niemcy	3 271	1 677	36,4	323 876	56 240
Polska	597	211	35,2	56 646	10 173
Portugalia	469	274	40,6	47 329	28 127
Czechy	467	158	35,6	39 283	19 987
Rumunia	294	238	34,4	27 726	3 359
Słowacja	166	70	31,8	12 259	5 145
Słowenia	70	34	46,0	8 171	4 705
Szwecja	777	218	35,8	46 541	10 920
Węgry	303	155	25,6	19 974	10 010
Wielka Brytania	2 843	1 176	43,6	261 884	84 690
Włochy	4 649	2 202	38,4	373 667	161 797

Źródło: GUS, *Turystyka w 2009 r. Informacje i opracowania statystyczne*, Warszawa 2010.

Tabela 3. Przyjazdy turystów do krajów Unii Europejskiej oraz wpływy z turystyki w 2008 i 2009 r.

Kraje	Przyjazdy turystów zagranicznych		Wpływy z turystyki w mld dolarów		Pracujący w dziale hotele i restauracje w tys. w 2007 r.
	2008 r.	2009 r.	2008 r.	2009 r.	
Austria	21 935	21 355	21,6	19,4	259
Belgia	7 165	6 814	11,8	9,8	140
Bułgaria	5 780	5 739	4,2	3,7	163
Cypr	2 404	2 141	2,7	2,2	23,9
Dania	4 503	-	6,2	5,7	81,1
Estonia	1 790	-	1,2	1,1	22,8
Finlandia	3 583	3 423	3,2	2,8	84
Francja	79 218	74 200	56,6	49,4	874
Grecja	15 939	14 915	17,1	14,5	318
Hiszpania	57 182	52 231	61,6	53,2	1451
Holandia	10 104	9 921	13,3	12,4	357
Irlandia	8 026	7 189	6,3	4,9	132
Litwa	1 611	1 341	1,3	1,1	33,5
Luksemburg	879	849	4,5	4,5	12,7
Łotwa	1 684	1 323	0,8	0,7	31,2
Malta	1 171	1 291	0,9	0,8	12,9
Niemcy	24 886	24 224	40,0	34,7	1428
Polska	12 960	11 890	11,8	9,0	291
Portugalia	10 612	-	10,9	9,6	289
Czechy	6 649	6 032	7,2	6,5	181
Rumunia	1 466	1 272	2,0	1,2	137
Słowacja	1 767	1 298	2,6	2,3	102
Słowenia	1 940	1 803	2,8	2,5	37
Szwecja	4 728	2 855	11,2	10,3	143
Węgry	8 814	9 058	5,9	5,6	156
Wielka Brytania	30 142	28 199	36,0	30,1	1299
Włochy	36 513	42 734	45,7	40,2	1154

Źródło: www.intur.com.pl/trendy.htm; GUS, *Rocznik statystyki międzynarodowej 2009*, Warszawa 2010.

Tabela 4. Wskaźniki oceny funkcji turystycznej państw Unii Europejskiej

Kraje	TBD ogółem	TBD hotele	TS	GT	GS ogółem	GS hotele
Austria	115,0156	69,5610	2630,7268	0,2615	0,0114	0,0069
Belgia	34,1217	11,6855	669,8140	0,2347	0,0120	0,0041
Bułgaria	35,9361	31,7083	763,6412	0,0521	0,0025	0,0022
Cypr	116,8164	110,3979	3086,0077	0,2599	0,0098	0,0093
Dania	69,8944	13,2872	819,6214	0,1045	0,0089	0,0017
Estonia	35,0746	22,3881	1335,8209	0,0396	0,0010	0,0007
Finlandia	40,6780	22,7872	674,7646	0,0106	0,0006	0,0004
Francja	93,0225	20,2489	1277,1329	0,1456	0,0106	0,0023
Grecja	712,2520	63,7067	1418,1867	0,1208	0,0607	0,0054
Hiszpania	69,1838	36,9024	1252,3160	0,1130	0,0062	0,0033
Holandia	73,1618	12,1024	614,4864	0,2432	0,0290	0,0048
Irlandia	52,1603	37,8330	1796,7316	0,1142	0,0033	0,0024
Litwa	9,8273	6,5515	345,7415	0,0178	0,0005	0,0003
Luksemburg	133,1967	28,6885	1801,2295	0,3399	0,0251	0,0054
Łotwa	13,2392	10,5914	743,1598	0,0261	0,0005	0,0004
Malta	97,0874	94,6602	2842,2330	3,7057	0,1266	0,1234
Niemcy	39,8208	20,4156	302,9595	0,0697	0,0092	0,0047
Polska	15,6627	5,5357	340,0147	0,0414	0,0019	0,0007
Portugalia	44,0417	25,7301	996,5255	0,1152	0,0051	0,0030
Czechy	44,8693	15,1806	638,8355	0,0843	0,0059	0,0020
Rumunia	13,6693	11,0656	68,1607	0,0061	0,0012	0,0010
Słowacja	30,7350	12,9606	327,1616	0,0360	0,0034	0,0014
Słowenia	34,4998	16,7570	956,1360	0,0957	0,0035	0,0017
Szwecja	84,3282	23,6596	513,1322	0,0105	0,0017	0,0005
Węgry	30,2033	15,4506	878,5885	0,0947	0,0033	0,0017
Wielka Brytania	46,2683	19,1388	490,5445	0,1240	0,0117	0,0048
Włochy	77,7945	36,8474	610,9940	0,1212	0,0154	0,0073

Źródło: tabele 1, 2, 3.

Tabela 5. Wskaźniki przyjęte do analizy metodą Perkala

Kraje	Miejsca noclegowe ogółem w tys. w 2008 r.	Miejsca noclegowe w hotelach i podobnych obiektach w tys.	Udzielone noclegi w turystycznych obiektach zakwaterowania w tys. w 2008 r.	Udzielone noclegi turystom zagranicznym w tys. w 2008 r.	Przyjazdy turystów 2008r.	Wpływy z turystyki w mld dolarów w 2008 r.	Pracujący w dziale hotele i restauracje
Austria	959	580	104 710	74 731	21 935	21,6	259
Belgia	365	125	29 972	16 361	7 165	11,8	140
Bułgaria	272	240	18 183	11 791	5 780	4,2	163
Cypr	91	86	14 380	13 209	2 404	2,7	23,9
Dania	384	73	28 027	8 819	4 503	6,2	81,1
Estonia	47	30	4 602	2 933	1 790	1,2	22,8
Finlandia	216	121	19 446	5 503	3 583	3,2	84
Francja	5 770	1 256	301 043	106 994	79 218	56,6	874
Grecja	8 005	716	65 625	47 974	15 939	17,1	318
Hiszpania	3 159	1 685	375 693	223 756	57 182	61,6	1451
Holandia	1 203	199	84 452	25 268	10 104	13,3	357
Irlandia	233	169	38 993	21 652	8 026	6,3	132
Litwa	33	22	3 239	1 627	1 161	1,3	33,5
Luksemburg	65	14	2 432	2 250	879	4,5	12,7
Łotwa	30	24	2 501	2 116	1 684	0,8	31,2
Malta	40	39	7 918	7 581	1 171	0,9	12,9
Niemcy	3 271	1 677	323 876	56 240	24 886	40	1428
Polska	597	211	56 646	10 173	12 960	11,8	291
Portugalia	469	274	47 329	28 127	10 612	10,9	289
Czechy	467	158	39 283	19 987	6 649	7,2	181
Rumunia	294	238	27 726	3 359	1 466	2	137

Słowacja	166	70	12 259	5 145	1 767	2,6	102
Słowenia	70	34	8 171	4 705	1 940	2,8	37
Szwecja	777	218	46 541	10 920	4 728	11,2	143
Węgry	303	155	19 974	10 010	8 814	5,9	156
Wielka Brytania	2 843	1 176	261 884	84 690	30 142	36	1 299
Włochy	4 649	2 202	373 667	161 797	36 513	45,7	1 154
Suma	34 778,0000	11 792,0000	231 8572,0000	96 7718,000	363 001,000	389,4000	9 213,1000
Średnia arytmetyczna	1 288,0741	436,7407	85 873,0370	35 841,4074	13 444,4815	14,4222	341,2259
Odczylenie standardowe S _j	2 032,4346	607,9954	121 362,0331	53 593,2479	18 599,7319	17,6162	457,2709

Źródło: tabele 1, 2, 3.

Tabela 6. Wskaźniki standaryzowane przyjęte do analizy metodą Perkala

Kraje	t_{ij} Miejsca noclegowe ogółem w tys. w 2008 r.	t_{ij} Miejsca noclegowe w hotelach i podob. obiektach w tys.	t_{ij} Udzielone noclegi w turystycznych obiektach zakwaterowania w tys. w 2008 r.	t_{ij} Udzielone noclegi turystom zagranicznym w tys. w 2008 r.	t_{ij} Przyjazdy turystów 2008 r.	t_{ij} Wpływy z turystyki w mld dolarów w 2008 r.	t_{ij} Pracujący w dziale hotele i restauracje	Suma t_{ij} /n
Austria	-0,1619	0,2356	0,1552	0,7256	0,4565	0,4075	-0,1798	0,2341
Belgia	-0,4542	-0,5127	-0,4606	-0,3635	-0,3376	-0,1489	-0,4401	-0,3882
Bulgaria	-0,4999	-0,3236	-0,5578	-0,4488	-0,4121	-0,5803	-0,3898	-0,4589
Cypr	-0,5890	-0,5769	-0,5891	-0,4223	-0,5936	-0,6654	-0,6940	-0,5900
Dania	-0,4448	-0,5983	-0,4766	-0,5042	-0,4807	-0,4667	-0,5689	-0,5058
Estonia	-0,6106	-0,6690	-0,6697	-0,6140	-0,6266	-0,7506	-0,6964	-0,6624
Finlandia	-0,5275	-0,5193	-0,5473	-0,5661	-0,5302	-0,6370	-0,5625	-0,5557
Francja	2,2052	1,3475	1,7730	1,3276	3,5363	2,3943	1,1651	1,9641
Grecja	3,3049	0,4593	-0,1668	0,2264	0,1341	0,1520	-0,0508	0,5799
Hiszpania	0,9205	2,0531	2,3881	3,5063	2,3515	2,6781	2,4270	2,3321
Holandia	-0,0419	-0,3910	-0,0117	-0,1973	-0,1796	-0,0637	0,0345	-0,1215
Irlandia	-0,5191	-0,4404	-0,3863	-0,2648	-0,2913	-0,4611	-0,4576	-0,4029
Litwa	-0,6175	-0,6821	-0,6809	-0,6384	-0,6604	-0,7449	-0,6730	-0,6710
Luksemburg	-0,6018	-0,6953	-0,6875	-0,6268	-0,6756	-0,5632	-0,7184	-0,6527
Łotwa	-0,6190	-0,6789	-0,6870	-0,6293	-0,6323	-0,7733	-0,6780	-0,6711
Malta	-0,6141	-0,6542	-0,6423	-0,5273	-0,6599	-0,7676	-0,7180	-0,6548
Niemcy	0,9756	2,0399	1,9611	0,3806	0,6151	1,4519	2,3767	1,4001
Polska	-0,3400	-0,3713	-0,2408	-0,4789	-0,0260	-0,1489	-0,1098	-0,2451

Portugalia	-0,4030	-0,2677	-0,3176	-0,1439	-0,1523	-0,1999	-0,1142	-0,2284
Czechy	-0,4040	-0,4585	-0,3839	-0,2958	-0,3654	-0,4100	-0,3504	-0,3811
Rumunia	-0,4891	-0,3269	-0,4791	-0,6061	-0,6440	-0,7052	-0,4466	-0,5281
Słowacja	-0,5521	-0,6032	-0,6066	-0,5728	-0,6278	-0,6711	-0,5232	-0,5938
Słowenia	-0,5993	-0,6624	-0,6402	-0,5810	-0,6185	-0,6597	-0,6653	-0,6324
Szwecja	-0,2515	-0,3598	-0,3241	-0,4650	-0,4686	-0,1829	-0,4335	-0,3551
Węgry	-0,4847	-0,4634	-0,5430	-0,4820	-0,2490	-0,4838	-0,4051	-0,4444
Wielka Brytania	0,7651	1,2159	1,4503	0,9115	0,8977	1,2249	2,0945	1,2228
Włochy	1,6536	2,9034	2,3714	2,3502	1,2403	1,7755	1,7774	2,0103

Źródło: tabele 1, 2, 3.

Tabela 7. Wskaźniki przyjęte do analizy metodą Perkalá

Kraje	TBD ogółem	TBD hotele	Udzielone noclegi ogółem/ ludności	Udzielone noclegi turystom zagranicz- nym/ludności	Udzielone noclegi ogółem/ powierzch- nia	Udzielone noclegi turystom zagranicznym/ powierzchnia	TS	GT	GS ogółem	GS hotele	Wpływy/ Ludn.	Pra- cu- jący/ Lud
Austria	115,0156	69,5610	12558,1674	8962,7009	1248,4649	891,0231	2630,7268	0,2615	0,0114	0,0069	2,5905	0,0311
Belgia	34,1217	11,6855	2801,9071	1529,4943	981,7872	535,9342	669,8140	0,2347	0,0120	0,0041	1,1031	0,0131
Bułgaria	35,9361	31,7083	2402,2989	1557,8016	163,8079	106,2233	763,6412	0,0521	0,0025	0,0022	0,5549	0,0215
Cypr	116,8164	110,3979	18459,5635	16956,3543	1554,4265	1427,8456	3086,0077	0,2599	0,0098	0,0093	3,4660	0,0307
Dania	69,8944	13,2872	5101,3833	1605,2057	650,3086	204,6267	819,6214	0,1045	0,0089	0,0017	1,1285	0,0148
Estonia	35,0746	22,3881	3434,3284	2188,8060	101,7534	64,8506	1335,8209	0,0396	0,0010	0,0007	0,8955	0,0170
Finlandia	40,6780	22,7872	3662,1469	1036,3465	57,4617	16,2610	674,7646	0,0106	0,0006	0,0004	0,6026	0,0158
Francja	93,0225	20,2489	4853,3404	1724,9307	553,4235	196,6928	1277,1329	0,1456	0,0106	0,0023	0,9125	0,0141
Grecja	712,2520	63,7067	5839,0426	4268,5292	497,3211	363,5578	1418,1867	0,1208	0,0607	0,0054	1,5215	0,0283
Hiszpania	69,1838	36,9024	8227,8750	4900,3745	742,4910	442,2143	1252,3160	0,1130	0,0062	0,0033	1,3491	0,0318
Holandia	73,1618	12,1024	5136,0457	1536,7025	2032,8816	608,2372	614,4864	0,2432	0,0290	0,0048	0,8089	0,0217
Irlandia	52,1603	37,8330	8729,1247	4847,1010	554,8788	308,1126	1796,7316	0,1142	0,0033	0,0024	1,4103	0,0296
Litwa	9,8273	6,5515	964,5622	484,5146	49,6018	24,9158	345,7415	0,0178	0,0005	0,0003	0,3871	0,0100
Luksemburg	133,1967	28,6885	4983,6066	4610,6557	940,4486	870,0696	1801,2295	0,3399	0,0251	0,0054	9,2213	0,0260
Łotwa	13,2392	10,5914	1103,7070	933,8041	38,7218	32,7610	743,1598	0,0261	0,0005	0,0004	0,3530	0,0138
Malta	97,0874	94,6602	19218,4466	18400,4854	25056,9620	23990,5063	2842,2330	3,7057	0,1266	0,1234	2,1845	0,0313
Niemcy	39,8208	20,4156	3942,8314	684,6597	906,9794	157,4940	302,9595	0,0697	0,0092	0,0047	0,4870	0,0174
Polska	15,6627	5,5357	1486,1475	266,8958	181,1634	32,5350	340,0147	0,0414	0,0019	0,0007	0,3096	0,0076
Portugalia	44,0417	25,7301	4444,4549	2641,2809	513,9429	305,4295	996,5255	0,1152	0,0051	0,0030	1,0236	0,0271
Czechy	44,8693	15,1806	3774,3082	1920,3497	498,0980	253,4299	638,8355	0,0843	0,0059	0,0020	0,6918	0,0174
Rumunia	13,6693	11,0656	1289,1017	156,1744	116,3047	14,0903	68,1607	0,0061	0,0012	0,0010	0,0930	0,0064

Słowacja	30,7350	12,9606	2269,7649	952,6014	250,0102	104,9272	327,1616	0,0360	0,0034	0,0014	0,4814	0,0189
Słowenia	34,4998	16,7570	4027,1069	2318,8763	403,0484	232,0821	956,1360	0,0957	0,0035	0,0017	1,3800	0,0182
Szwecja	84,3282	23,6596	5051,1179	1185,1530	103,3567	24,2508	513,1322	0,0105	0,0017	0,0005	1,2155	0,0155
Węgry	30,2033	15,4506	1991,0287	997,8070	214,7049	107,5997	878,5885	0,0947	0,0033	0,0017	0,5881	0,0156
Wielka Brytania	46,2683	19,1388	4262,0187	1378,2834	1077,3883	348,4139	490,5445	0,1240	0,0117	0,0048	0,5859	0,0211
Włochy	77,7945	36,8474	6252,7945	2707,4465	1240,0344	536,9322	610,9940	0,1212	0,0154	0,0073	0,7647	0,0193
Suma	2162,5608	795,8420	146266,2217	90753,3350	40729,7717	32201,0165	28194,666	6,5881	0,3710	0,2017	36,109	0,5350
Średnia arytmetyczna	80,0948	29,4756	5417,2675	3361,2346	1508,5101	1192,6302	1044,2469	0,2440	0,0137	0,0075	1,3374	0,0198
Odechylenie standardowe S _j	130,7475	26,0827	4627,3999	4545,3427	4733,7067	4568,1941	785,4417	0,6974	0,0258	0,0233	1,7413	0,0074

Źródło: tabele 1, 2, 3.

Tabela 8. Wskaźniki standaryzowane przyjęte do analizy metodą Perkala

Kraje	t_{ij} T_{BD} ogółem	t_{ij} T_{BD} hotele	t_{ij} Udzielone noclegi ogółem/ ludności	t_{ij} Udzielone noclegi turystom za- granicznym/ ludności	t_{ij} Udzielone noclegi ogółem/ powierzch- nia	t_{ij} Udzielone noclegi turystom zagranicz- nym/powierz.	t_{ij} T_s	t_{ij} G_T	t_{ij} GS ogółem	t_{ij} GS hotele	t_{ij} wpływy /L	t_{ij} pracują- cy/ L	suma /n
Austria	0,27	1,54	1,23	-0,07	2,02	0,03	-0,09	0,72	1,52	0,72	0,72	1,52	0,72
Belgia	-0,35	-0,68	-0,40	-0,14	-0,48	-0,01	-0,07	-0,14	-0,91	-0,14	-0,13	-0,91	-0,33
Bulgaria	-0,34	0,09	-0,40	-0,24	-0,36	-0,28	-0,44	-0,23	0,23	-0,23	-0,45	0,23	-0,28
Cypr	0,28	3,10	2,99	0,05	2,60	0,02	-0,15	0,08	1,47	0,08	1,22	1,47	1,21
Dania	-0,08	-0,62	-0,39	-0,22	-0,29	-0,20	-0,19	-0,25	-0,68	-0,25	-0,12	-0,68	-0,27
Estonia	-0,34	-0,27	-0,43	-0,25	0,37	-0,29	-0,49	-0,29	-0,38	-0,29	-0,25	-0,38	-0,27
Finlandia	-0,30	-0,26	-0,38	-0,26	-0,47	-0,33	-0,51	-0,31	-0,54	-0,31	-0,42	-0,54	-0,38
Francja	0,10	-0,35	-0,12	-0,22	0,30	-0,14	-0,12	-0,22	-0,77	-0,22	-0,24	-0,77	-0,20
Grecja	4,83	1,31	0,20	-0,18	0,48	-0,18	1,82	-0,09	1,14	-0,09	0,11	1,14	0,78
Hiszpania	-0,08	0,28	0,34	-0,16	0,26	-0,19	-0,29	-0,18	1,61	-0,18	0,01	1,61	0,17
Holandia	-0,05	-0,67	-0,40	-0,13	-0,55	0,00	0,59	-0,12	0,26	-0,12	-0,30	0,26	-0,11
Irlandia	-0,21	0,32	0,33	-0,19	0,96	-0,19	-0,40	-0,22	1,31	-0,22	0,04	1,31	0,19
Litwa	-0,54	-0,88	-0,63	-0,26	-0,89	-0,32	-0,51	-0,31	-1,33	-0,31	-0,55	-1,33	-0,62
Luksemburg	0,41	-0,03	0,27	-0,07	0,96	0,14	0,44	-0,09	0,84	-0,09	4,53	0,84	0,60
Łotwa	-0,51	-0,72	-0,53	-0,25	-0,38	-0,31	-0,52	-0,30	-0,82	-0,30	-0,57	-0,82	-0,51
Malta	0,13	2,50	3,31	4,99	2,29	4,96	4,38	4,98	1,55	4,98	0,49	1,55	3,13
Niemcy	-0,31	-0,35	-0,59	-0,23	-0,94	-0,25	-0,18	-0,12	-0,33	-0,12	-0,49	-0,33	-0,35
Polska	-0,49	-0,92	-0,68	-0,25	-0,90	-0,29	-0,46	-0,29	-1,64	-0,29	-0,59	-1,64	-0,64
Portugalia	-0,28	-0,14	-0,16	-0,19	-0,06	-0,18	-0,34	-0,19	0,99	-0,19	-0,18	0,99	-0,10

Czechy	-0,27	-0,55	-0,36	-0,32	-0,21	-0,21	-0,21	-0,52	-0,23	-0,30	-0,23	-0,37	-0,33	-0,32
Rumunia	-0,51	-0,71	-0,89	-0,71	-0,29	-0,29	-0,26	-1,24	-0,34	-0,49	-0,28	-0,71	-1,81	-0,69
Słowacja	-0,38	-0,63	-0,68	-0,53	-0,27	-0,27	-0,24	-0,91	-0,30	-0,40	-0,26	-0,49	-0,13	-0,43
Słowenia	-0,35	-0,49	-0,30	-0,23	-0,23	-0,23	-0,21	-0,11	-0,21	-0,40	-0,25	0,02	-0,21	-0,25
Szwecja	0,03	-0,22	-0,08	-0,48	-0,30	-0,30	-0,26	-0,68	-0,33	-0,47	-0,30	-0,07	-0,58	-0,31
Węgry	-0,38	-0,54	-0,74	-0,52	-0,27	-0,27	-0,24	-0,21	-0,21	-0,41	-0,25	-0,43	-0,58	-0,40
Wielka Brytania	-0,26	-0,40	-0,25	-0,44	-0,09	-0,09	-0,18	-0,70	-0,17	-0,08	-0,11	-0,43	0,18	-0,24
Włochy	-0,02	0,28	0,18	-0,14	-0,06	-0,06	-0,14	-0,55	-0,18	0,07	-0,01	-0,33	-0,07	-0,08

Źródło: tabele 1, 2, 3.